

Nacifašizam i Balkan

(...) Politika fašizma prema Balkanu od početka otvoreno pokazuje imperijalističke i rasističke tendencije, naglašeno anti-slavenske, upravljačke klase Italije tog vremena.

esto citirane riječi Benita Mussolinija, koje je izgovorio u Trstu već 1920 - « **Pred inferiornom barbarskom rasom, kakvi su Slaveni, ne treba voditi politiku šepalima, već batine. Granice Italije moraju biti Brennero, Monte Nevoso i Dinarski masiv: Mislim da možemo žrtvovati 500.000 slavenskih barbara za 50.000 Talijana** » - jednostavno su slijedile prepotentno i provokativno držanje talijanskog nacionalizma, koji je naročito porastao u Prvom Svjetskom ratu. Kako je pisao Gregorio Piccin (1):

<< Talijanska vlada na čelu s ministrom vanjskih poslova, Sidney Sonninom, ušla je u rat (...) dobrim dijelom zato, da bi sebi priključila Istru, Dalmaciju i Albaniju. Dakle sasvim je jasno da je stav talijanske vlade prema jugoslavenstvu i jugoslavenskom ujedinjenju bio sve prije nego prijateljski, iako je službeno Italija postala „saveznik“ srpskog kraljevstva.

Zato je Sonnino, kad je rat završen, budući da nije uspio spriječiti stvaranje jugoslavenske kraljevine, nastojao svim sredstvima da je uništi ekonomskom blokadom, zaustavljajući i priznanje te kraljevine od strane drugih vlada; jedno od sredstava, i to ne posljednje, bilo je slanje destabilizirajućih misija.(2) (...) [General i vice glavni komandant vojske, Pietro Badoglio] izradio je plan destabiliziranja, koji se odnosio na italijanski jugoslavenski teritorij, pored onih zona koje je već držala talijanska vojska i to u slučaju, kad mu je postalo jasno da će sve savezničke sile, po nagovoru SAD-a, priznati i podržati kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca, proklamiranu 1. decembra 1918. Projekt je bio popraćen pismom sa zahtjevom za dozvolom za njegovu realizaciju i traženjem neophodnih sredstava. Projekt je Badogliu predao sam Sonnino 3. decembra 1918 (3). Radilo se o preciznom razrađenom planu destabilizacije, zasnovanom na poznatoj i višenoj klasičnoj strategiji *divide et impera* -podijeli pa vladaj- i na tu su se strategiju oslanjale sve sile u igri. (...) Šest dana po primitku ovog pisma, Sonnino je njegov sadržaj stavio u djelo. (4) Cilj Badoglia i Sonnina bio je posve jasan: htjeli su na sve moguće načine dovesti do eksplozije novorođene kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. >>

Isti je cilj bio i D'Annunzia, koji je gotovo istovremeno pozivao Mussolinija:

<< Treba se usprotiviti stvaranju kraljevstava S.H.S. [Srba, Hrvata i Slovenaca]: treba uništiti jugoslavensko udovište. Iz blizine sam studirao hrvatski pokret protiv prevlasti Srba i favorizirao sam ga, koliko je to bilo u mojoj moći, iako su me u tome esto i te kako sprečavali. Sudbina

Jugoslavenske kraljevine je kobna. Ta kraljevina nije nastala prema zakonima državnog života. „Raspast e se, nestat e“. Izvjesene indicije navode me na predvi anje agonije i smrti tog našeg protivnika. To udovište, iz historijskih i etni kih razloga, „mora nestati“, ak ako uspije privremeno i za neko vrijeme razbiti obru , koji ga okružuje.» (5)

Iz tih rije i s jedne strane, ve jasno proizlazi gruba identifikacija rije i D'Annunzija, s onim što se naziva „srpska prevlast«, a s druge strane, vidi se njegova op enita nenaklonost, kao Pjesnika talijanskog nacionalizma, prema tome i pjesnika fašizma, prema svakom mogu em *Preporodu* Južnih Slavena.

Ovdje se otvara pitanje koje prevazilazi specifi nu epohu, pa i same politike fašizma, to jest pitanje držanja buržoaske inteligencije u Italiji, koje je ona oduvijek zauzimala, pa i danas ga ispoljava, u odnosu na težnje ujedinjenja jugoslavenskih naroda, kao pojave „sinova nižeg boga“, iz ega proizlazi, da te ujediniteljske težnje nisu jednako legitimne kao pokreti za ujedinjenje i nezavisnost, kroz koje je prošla Italija i druge evropske nacije tokom devetnaestog stolje a. Jugoslovenima se, pitaj boga zašto, uskra uje pravo nanjihov Preporod. Iako je Sandro Pertini ovako pisao,

<< bratstvo izme u dva naroda [talijanskog i jugoslavenskog] se održalo ne samo u teškim godinama Prvog svjetskog rata, ve je postojalo i ranije, u doba talijanskog Preporoda, kad je Giuseppe Mazzini objavio „*Slavenska pisma*“ i predvidio s zapanjuju om lucidnoš u, kako e pokret za nezavisnost Južnih Slavena biti, nakon talijanskog, najzna ajniji u budu oj Evropi. >> (6)

Fašizam je doveo do krajnosti neprijateljstvo talijanske nacionalisti ke buržoazije u odnosu na formiranje zajedni ke države Južnih Slavena na našoj isto noj granici.

Uz pomo Mussolinija, Ante Paveli je osnovao tajne baze za vježbanje ustaša u Italiji. Ustaše su hrvatski separatisti, koji djeluju od kraja dvadesetih godina minulog stolje a. Njihovi se tajni logori nalaze u Bovenju (Bovegno) kraj Breše (Brescia), u Sieni (Siena), u Borgo Val di Taro i u mjestu Bardi na Apeninima, nedaleko Parme, zatim u Riva del Garda i naro ito na Liparima, gdje insceniraju komediju »tobožnjeg hapšenja i konfiniranja« Ante Paveli a. U stvari, uz pomo fašisti ke tajne policije OVRA, ustaše se bave terorizmom i organiziraju krvave atentate, kao što je bio onaj u Marseilleu, u kojem je ubijen Aleksandar I Kara or evi i francuski ministar vanjskih poslova Louis Barthou. (7)

Postoji za vrijeme fašizma izvjesna antijugoslavenska politika, politika nanošenja štete, *in primis*, naravno srpskoj strani i kraljevskoj ku i Kara or evi a, koja je odigrala otprilike istu ulogu pri ujedinjavanju Jugoslavije kao talijanska kraljevska ko a Savoia pri ujedinjavanju Italije.

Ta neprijateljska politika fašizma u odnosu na isto nog susjeda prvo je bila tajna, ali je postala o ita i da je imenujemo, ak kristalno »jasna« 1941, okupacijom jugoslavenskih zemalja. Jugoslavija je napadnuta i raš ere ena u aprilu 1941, nakon ega su Hitler i Mussolini predali upravo Paveli u u ruke vodstvo hrvatske marionetske države nazvane »nezavisna« (NDH). Tako je to objavio fašisti ki asopis »Conquiste« (Osvajanja): (8)

<< 17 maja [1941] talijanskoj štampi najavljen je dolazak u Rim hrvatske delegacije, koju je predvodio Poglavnik Ante Paveli , kako bi od njegovog Veli anstva Kralja i Vrhovnog zapovjednika vojske zatražio da odredi princa iz Savojske ku e, koji e se ovjen ati hrvatskom krunom [...] Kralj odgovara Anti Paveli u da e udovoljit zahtjevu hrvatskog naroda » ija je historija je toliko povezana s našom, da je vrsto usmjeravala kroz vijekove intelektualni i moralni život prema Rimskoj civilizaciji« i designira »našeg dragog ne aka, njegovo Kraljevsko Veli anstvo Aimone di Savoia, Aosta, Vojvodu od Spoleta«, koji e dobiti ime »Tomislav II« >>.

Eto to je bio cilj - uspon Savojsca na prijestolje «nezavisne« Hrvatske - koji je krunisao dvadesetogodišnje napore i »tajne operacije« fašisti ke Italije, kako bi uništila monarhiju Kara or evi a i kako bi ponizila, prije svega, srpsku stranu. Ako je Aimone di Savoia-Aosta izbjegao da prisustvuje toj maškaradi i nije nikada došao da uistinu zasjedne na ponu eno prijestolje, to zacijelo nije bilo stoga, što ne bi pristajao na tu ideju i u tom stavu ostao dosljedan, nego stoga što je ve od samog po etka režim Ante Paveli a pokazivao svu svoju delirantnu brutalnost i neodrživost sa moralnog i pravnog gledišta.

Ustaški pokolji su smjesta zapo eli i bili su toliko zlo ina ki, koliko i izvršeni sa nevjerojatnim sadizmom, naro ito u odnosu na Srbe. Kako je napisao neprežaljeni Marco Aurelio Rivelli, na djelu je bio:

<< monstruozi križarski pohod, koji je želio potpuno uništenje pravoslavni h Srba, te Židova i Roma, odnosno Cigana. Tokom etiri godine ubijeno je oko milion ljudi i to na toliko divlja ki na in, da mu nije bilo ravna u toku cijelog Drugog svjetskog rata. Ako se užasno dokraj avanje šest miliona Židova odigravalo unutar logora, i za ve inu ljudi saznanje o Holokausta došlo je tek nakon završetka ratnog sukoba, ustaški masakri dogaa li su se s mnogo ve im publicitetom i tako re i, pred o ima svih: ubijalo se na ulici, na trgovima, po selima. Mu itelji su se hvalili kako su fotografirani u asu kad su ubijali vlastite žrtve (...). Andrija Artukovi , Ministar unutarnjih poslova Nezavisne Države Hrvatske i komandant svih logora uništenja tokom procesa, koji je vo en protiv njega, izjavio je da je samo u logoru Jasenovac ubijeno oko 700.000 ljudi. Užas tog križarskog pohoda postao je još mra niji, kad je utvr eno da su u pokoljima fizi ki sudjelovali deseci sve enika i fratara, naro ito iz franjeva kog reda. Prema ustaškoj politici, svi su Srbi trebali prije i na katoli anstvo. Ministar Mile Budak je izjavio da emo od Srba "... pokrstiti jednu tre inu, jednu tre inu poubijati, a

posljednju trećinu poslati u Srbiju".

Zapovjednik logora Jasenovac bio je izvjesno vrijeme franjevački fratar Filipovi -Majstorovi, nazvan *Fra Sotona* (...). Talijanski bolonjski dnevnik *Il Resto del Carlino* od 18 do 22 septembra 1941, u najžešćem periodu fašizma, objavio je s potpisom Corrada Zolli, članke u kojima je ovaj novinar, užasnut, opisivao ustaške zločine. Drugi o čevici su pripadnici talijanskih oružanih snaga, a većina tih svjedočanstava je dostupna svakome i može se vidjeti u Državnom Arhivu odnosno njegovom Historijskom odjeljenju. >> (9)

U svakom slučaju za fašizam i za nacizam nije bilo dovoljno to, što su pomagali Hrvate. **Svaki** od rasturajućih nacionalizama na Balkanu trebalo je podržati, na osnovu već citirane strategije *divide et impera!* I eto kako, još uvijek u antijugoslovenskoj i antisrpskoj funkciji Hitler, koji običava ponavljati *Serbien muss sterbien* - Srbija mora umrijeti - podilazi muslimankom nacionalizmu u Bosni, sve do stvaranja muslimanske *SS divizije Handžar*, ustaškog saveznika. Mussolini pak, pošto je naredio okupaciju i tave Crne Gore, Kosova i zona sa albanofonom većinom u Makedoniji, promovira ideju nastanka Velike Albanije. Postoji proklamacija, koju je potpisao Benito Mussolini, od 29 juna 1941, u kojoj se naređuje da na »teritoriju Kosova, Dibrana i Struge [...] sva civilna vlast, koja, prema ratnom zakonodavstvu pripadaju okupacionim vlastima, **predaje se u ruke albanske vlade**«. (10)

S druge strane, kad su talijanske snage ušle na Kosovo, jedva tri mjeseca ranije, njih su pratili Albanci iz Albanije - podsjetimo se da je Albanija bila sastavni dio Talijanskog Imperija i da se na čelu vlade nalazio Shefqet Verlaci, koji je istovremeno bio i senator kraljevine Italije. Pred čim ima talijanskih okupatora Albanci filofašisti iz Albanije su na Kosovu proveli kampanju „etničkog čišćenja“ organizirani u dobrovoljake određene neregularne vojske zvane „kafur“ i - oficijelno preznate - „vulnetari“.

Na tom nacifašističkom Kosovu, anektiranom od Velike Albanije, ponovo je uspostavljen vlasnički feudalni sistem, još iz doba otomanskih vremena: tako su seljaci izgubili zemlju, koju su dobili agrarnom reformom iz 1918 godine, a koju je sprovela jugoslavenska kraljevina. Vratili su se „begovi“ i „age“, koji su ponovo dobili kontrolu nad poljoprivrednim proizvodima i nad društvenim životom, kao predstavnici nove panalbanske države: pod njihovim nadgledanjem otimana je stoka i nastalo je uništavanje srpskih dobara, što je sve postalo je uobičajeno.

Antisrpski pogromi pojačali su se nakon kapitulacije Italije u septembru mjesecu 1943. Na primjer 3 decembra 1943 oko 400 pripadnika „Regimente Kosova“, pod vodstvom Džafera Deve opkolilo je Peć i tokom 4 dana pobilo 300 ljudi analognim metodama klanja kao i njihovi saveznici ustaše u Velikoj Hrvatskoj. Pod njemačkom kontrolom na Kosovu se razvio nacionalistički panalbanski pokret *Bali Kombetar* (tako zvani *balisti*), čija partija krajnje

desnice i danas postoji u aktualnoj Albaniji, a postojala je i SS divizija „Skenderbeg“.

Dakle, i na Kosovu, kao i u Hrvatskoj, historijski stvarna politika fašizma i nacizma bila je antisrpska i antijugoslavenska. Nju su od 1941-1945 isprva provodili talijanski fašisti, a zatim njemački nacisti, koji su postali tvorci „Velike Albanije“, etnički očišćene od srpske komponente, i ova se politika ponovo predlaže, u malo očišćenoj verziji, od strane istih meunarodnih aktera, u nešto drugom vidu, ali uvijek za imperijalističke ciljeve. Talijanski fašisti, koji su kolonijalisti koji okupirali Crnu Goru, bili su pravi šampioni dvojnosti i bestidnosti: oni su milovali i ulagivali se nacionalno-separatističkom dijelu Crne Gore (tako zvanim „zelenošima“, koji su gajili iluzije i zbog talijanske kraljice Jelene), ali su na kraju izvršili i amputaciju Crne Gore, kako bi dodijelili albanskim fašistima velik dio teritorija.

Upravo za vrijeme talijanske okupacije Balkana i upravo na teritoriju Crne Gore započela je munjevit karijera u tajnim službama dvojnosti, koja je ovdje u Italiji jako poznata, a ime joj je Lucio Gelli. U to vrijeme Gelli je bio vrlo mlad fašistički oficir. On je zamislio i pripremio uvenu krađu, izvedenu baš pred nosom njemačkih saveznika, jugoslavenskog nacionalnog Blaga (Trezora), koje je bilo tajno doneseno od strane jugoslavenskog kralja Petra na bijegu preko Jadrana i privremeno sakriveno u neke špilje. Jednom otkriveno, cijelu rezervu Jugoslavenske Narodne Banke talijanski su lopovi, pod Gellijevom komandom smjestili na 57 kamiona i zakamuflirali, kao da se radi o kamionima Crvenog Križa, te je dalmatinskom obalom dovezli sve do Trsta i poslije toga je sakrili u Italiji. Ni nakon rata taj plijen nije pronađen, a još manje vraćen novoj Jugoslaviji, koja ga je zahtijevala. Ono što je nestalo svakako je poslužilo i za ličnu bogatnju te kad se u nedavno proteklom godinama i na Tv govorilo o pretresu Vile Wanda (Gellijeve kuće) u kojoj su pronađene zlatne poluge i to u priličnoj količini, mnogi su se od nas sjetili tih davnih događaja... (11)

Pred takvim pustošenjima i pljačkama, koje su izveli Talijani, kakva je mogla biti reakcija jugoslavenskih monarhista, srpskih nacionalista, takozvanih etnika? Pretpostavilo bi se, da su etnici bili najljući i neprijatelji okupatora, Nijemaca i Talijana, kao i njihovih lakeja, koji su uništili jedinstvo zemlje. Međutim dogodilo se, da je konzervativizam, i reakcionarna koncentracija, čiji je nosilac u Srbiji bila hegemonna klasa i njezini bigotni strahovi kao i bojazni aristokracije i pravoslavnog klera, da će izgubiti vlastite privilegije, doveli do toga da se suprotstave partizanima daleko jače i više nego što su se suprotstavili nacifašistima. Između 1941 i 1942 godine otvorio se još jedan novi front u složenom i krvavom ratu, koji je već bio u toku, sa srpskim monarhistima, koji su se također borili protiv partizana. Tako se dogodilo, da su u različitim

kontekstima, paradoksalno, kako je napisao Erik Gobetti Talijani postali (12) „saveznici neprijatelja“, to jest saveznici etnika, prvo protiv nepredstavljivih ustaša, s kojima su bili otvoreni teritorijalni sporovi u Istri i u Dalmaciji, terenima, koji su pali pod njemački utjecaj, a potom protiv partizana! Situacija je bila nadrealna i u toj situaciji etnički vojvoda Draža Mihajlović kolaborirao je s talijanskim fašistima, a istovremeno bio ministar jugoslovenske vlade u izbjeglištvu u Londonu, dakle vlade, koja je bila u formalnom konfliktu s Italijom. U jednom momentu, nakon kapitulacije Italije i prema kraju rata, Mihajlović i njegovi etnici tražili su kontakte i savezništva ne samo s Nijemcima, nego čak i sa ustašama, kako to pokazuje obimna dokumentacija, koja je ostala iz Akata i u procesu za kolaboracionizam, koji je protiv Draže Mihajlovića a povešen po okončanju rata i zbog čega je osuđen na smrtnu kaznu, koja je izvršena. (13)

Nasuprot tome su partizani, pod vodstvom Josipa Broza, zvanog Tito, politički i vojni lidera, stvorili novu jugoslavensku državu, koncipiraju je na federalnoj osnovi; partizani i komunisti su dali novi polet patriotskom pokretu zajedništva jugoslavenski naroda. Svi ostali su se po završetku Drugog svjetskog rata sakrili pod sutane Svete majke crkve, ili u cilindre šešira novih gospodara svijeta, Sjedinjenih Država. Vatikan i CIA upravljali su bijegom ratnih zločinaca: preko hrvatskog kolegijskog Svetog Jeronima hrvatskog, koji se nalazi Rimu, u ulici Tommacelli; u koordinaciji s hrvatskim svećenikom Krunoslavom Draganovićem, pobjegli su Pavelić i njegovi ustaše, kao i srpski kolaboracionisti Ljotić i Nedić; i crnogorski zelenaši Savo Radonjić, Stevo Vujović, Lazar Šoškić, kao i bosanski SS pukovnik Miroslav Petrović, zatim braća Vrionić, članovi pronacističke albanske vlade i Isa Noljetinac, šef pronacističke policije albanske vlade, odgovoran za više od 200 ubojstava među stanovništvom Prištine... Svi zajedno, sa strahom, prošli su *Ratlines -Štakorske puteve-* kojima se poslužio Eric Pribke kao i brojni nacifasistički kriminalci, različiti nacionalnosti. (14)

Jedini koji su u borbama u Jugoslaviji tokom Drugog svjetskog rata objektivno, dosljedno i do kraja branili nacionalni suverenitet, boreći se na kraju za nacionalni opstanak ne samo Srba nego i svih drugih, koji su se borili za narod, bili su partizani, prvi i jedini istinski neprijatelji nacifasizma. S druge strane među jugoslavenskim partizanima (svih nacionalnosti, koje su zajedno živjele na teritoriju „južnih Slavena“) Srbi su gotovo svuda bili većina i zato je srpsko stanovništvo masovno prilazilo partizanskom pokretu, predvođenom od Tita, jer su gotovo svugdje bili napadani i od strane nacionalističkih elemenata te od separatista različite provenijencije. I sami etnici, zbog svog dvostranog držanja i zbog kolaboriranja sa fašizmom i sa nacizmom, izgubili su podršku srpskog seljaka stanovništva. Oni su tako postali, po autonomizaciji, *izdajice* naroda, ustvari *kvislinzi*. U svakom slučaju etnici su se pokazali kao

dvoli an pokret , historijski pro (a ne anti) zapadnja ki, potajno filoengleski, ali reakcionaran i antikomunisti ki do te mjere da stupe u savez s nacifašistima.

»Geopoliti ki« krugovi

Te historijske injenice stoje kao stijene. Op enito, historijski doga aji uslovljuju naše današnje puteve i današnje politi ke izbore. **Historija** mora da nam daje pravac u konkretnim politi kim doga ajima i opredjeljenjima, a ne apstrakcije kao „Euroazija“, koje govore o ontološkom karakteru ovog ili onog naroda.

Pred doga ajima koji su gore izloženi grupacije ekstremne desnice opredjeljene „za srpsku stvar“ na Kosovu , ine se zagonetnima. U svakom slu aju izgleda nerazumljivim, i svakako, slabo motiviranim i kontradiktornim, aktivizam desnice oko sad jednog sad drugog balkanskog problema.

Izmedju desni ara postoji linija „guelfa“ i linija „ghibellina“. Prva linija (guelfa) je aristokratskija i više „karolinška“, a nju ine eksponenti **Forza Nuova** (Novih snaga): neshvatljivo je zašto se onda ne zadovoljavaju da se uhvate zajedno sa hrvatskom katoli kom bigotnoš u! Druga linija (ghibellinska) nazvana još „euroazijskom“, predastavljena je od onih iz **Casapound (Ku a Ezre Pounda)** sa svojim asopisom **Eurasia**, za kojau je u odnosu na Islam teško kazati, da li je prijateljski raspoložena, ili pak neprijateljski, zajedno s njezinim urednikom Claudijom Mutti, jer oni podržavaju najekstremnije prosrpske stavove.

Još je jedno važno pitanje za analizu ekstremne desnice i njenog držnja u me unarodnim doga ajima:njen odnos prema Njema koj, jer tu dolazi do pravog kratkog spoja. Njema ka je vodila nedavo, kao i kroz cijelo dvadeseto stolje e, jurišne napade na Jugoslaviju, i držala se protusrpski i ona ostaje i dalje destabiliziraju i inilac i faktor imperijalisti kog pritiska na cijelom istoku Evrope. Zato bi trebalo kontestirati Njema ku zbog njezine politike; danas bi se moralo suprotstaviti preporenoj agresivnoj njema koj geopolitici, politici ujedinjene Njema ke, najve eg sponzora ovakve Evropske Unije i politike Trojke. Medjutim, o tome se jako malo govori, naro ito na desnci i eš e nego o Njema koj, govri se o potrebi suprotstavljanja angloameri koj dominaciji, i tako se stvara pravac slije enja tradicionalnih desnih politika dvadesetog stolje a...

Svuda dakle nailazimo na protuslovlja. Ti sektori politike kao da se kupaju u vlastitim kontradikcijama i njima se hrane, umjesto da ih te kontradikcije razdiru. Naro ito je zanimljiva mo tako zvanis **šme ecrvenih**: oni uvjereno tvrde kako su prevazišli tradicionalnu lijevo -desnu dijalektiku, a ovakvo mišljenje esto nailazi i na slušatelje me u intelektualcima, što dolaze iz

marksisti ke ljevice, u o ajni koj potrazi za nekom obalom, uz koju bi pristali sa svojim na inom mišljenja. Taj rast i pove anje „bazena u kojem plavaju“ crvenosme i je mogu zbog crne rupe ili pravog ambisa u informacijama i u analizi me unarodnih zbivanja. Radi se o velikom i važnom prostoru, koji je nesmetano zauzet od **Rinascita - Preporoda** i od **Stato e Potenza - Države i Sile**, a oni pokazuju kako imaju dovoljno sredstava (u prvom redu finacijskih) kako bi se predstavili tako, da izgledaju privla nio, ponašaju se i kao magnet , koji privla i „nezadovoljnike“ ili „bijesne“, koji su takvi samo na trenutke. A argument o kojem raspravljamo je imperijalisti ka strategija zemalja NATO-a, metode njenog osporavanja i osporavanje ponovne kolonizacije, u kojoj sudjeluje i Ialija ve više godina, i to je argument od izuzetnog je zna aja. **Ta privla na mo isuviše sli i lažnim patkama, koje lovci postavljaju na vodu, kako bi privukli istinske patke.**

Zbirka patki, istinskih ili lažnih, u samo nekoliko godina postala je toliko velika, da je teško napraviti pregled i takav bi pokušaj bio vrlo težak. Moramo ipak ukazati na neke simptomi ne injenice, na primjer, da se po dragocjenoj tradiciji talijanskog jezika, lanci i eseji o strateškim pitanjima danas proizvode u industrijskim koli inama- u crvenosme im krugovima, na primjer od li nosti izvjesnog bivšeg trockista, - što se sada našao me u suradnicima revije *Eurasia*, ili pak susre emo intelektualce, koji su „s one strane dobra i zla“, uprkos vlastitoj marksisti koj formaciji, i to ljude, koji su svojevremeno bili poznata i cijenjena lica - kao na primjer nedavno preminuo Costanzo Preve - ili ak komuniste, što su ostali dosljedni onom što su bili i koji su još uvijek nepokajani, - svi oni na kraju završili tako što povjeravaju svoje napise, jasno iz o aja, u razaorenom izdava kom krajoliku - izdava kim ku ama , koje su u najmanju ruku sumnjive.

Pred tim slu ajevima naš zadatak ne smije biti isklju ivo moralisti ka osuda. Treba da aktiviramo i ponovo potvrdimo i u inimo privla nim na ela zbog kojih smo postali internacionalisti, protivnici imperijalisti kih ratova, pristalice mira i solidarnosti me u narodima. Ta na ela moraju biti a-b-c u politi kom i društvenom angažmanu, angažmanu u širem smislu. Dakle, prije svega treba u iti historiju i u **iti od historije** Demarkaciona linija izme u desnice i ljevice je jednom zauvijek postavljena, ne samo tokom Drugog svjetskog rata, ve i za vrijeme rata u Španiji, gdje su se desnice i ljevice našle na suprotstavljenim frontovima, pa su ak i ljevice napravile greške i me usobno se sukobljavale. **NIKAD** se ipak nije pojavila sumnja u injenicu da se desnice nalaze na drugoj strani barikade.

Opozicija izme u desnice i ljevice nije arhivirana i ne može se arhivirati. Sukladno tome, ona je u osnovi svakog izbora svake osobe, koja posjeduje politi ku svijest. To je ista opozicija, koja dijeli **progresizam** od

konzervativizma. Tradicionalizam je karakteristika desnice: održavanje i obnavljanje nekadašnjih privilegija starih staleža pripada desnici, a ono što joj se suprotstavlja ima za cilj promjenu, i to promjenu u smislu proširenja prava, ulazak novih aktera i novih društvenih slojeva u komandne kabine Historije.

Koncepcija krvi i tla, iredentizam, i svaki idealizam, koji negira materijalnost interesa i borbe me u društvenim klasama, instrumentaliziranje osje aja i religijskih aparatura, je desnica.

Intelektualac i borac na ljevici ne može pljeskati pred krvavim uništenjem jedne multinacionalne zemlje, gdje su prava svake osobe i svake nacionalnosti bila garantirana.

Možemo re i da je desno sve ono što dijeli narode, dok je lijevo ono što ih zaista spaja; naročito je stvar desnice podizanje novih granica - **a baš to je dovelo do vrlo teškog poraza ljevice, koji je uzrokovao sve ono što se prošlih godina događalo u Jugoslaviji** Desnica je puklo egzaltiranje „razlika“- dok internacionalizam i antiimperijalizam priznaju, naprotiv, prava svih, jer žele zajednicu jednakih, umjesto dominaciju jačeg, žele domovinu prava za sve i užasavaju se svakog oblika kolonijalizma, ak i unutar jedne te iste države. **Ljevica je za kulturno potvrđivanje i za kulturno izražavanje, kao i jezično, svih naroda, za njihovo pravo na samoodređivanje, odnosno za njihovu političku autonomiju, ali jedino ukoliko to samoodređivanje ne dovodi do nazadovanja općih prava, prava svih članova zajednice: a to su socijalna prava, to jest pravo na dostojan život, ali prije svega i iznad svega, pravo na mir, što znači i pravo da se uzmogne živjeti.**

Bilješke:

(1) G. Piccin, L'esperienza dell'autogestione e la distruzione del mercato unitario jugoslavo (2004: <http://www.intermarx.com/temi/jugo.html>)

(2) Saveznicima su upu eni "... jugoslavenski protesti zbog toga što je Italija poslala agente u Bugarsku, kako bi pravili komplikacije sa Srbijom i na taj način izazvali u svijetu utisak da je talijanska okupacija Rijeke i Dalmacije bila nužna za održanje mira na Balkanu. Govorilo se o svim vrstama intriga, mahinacija i špijunskih operacija s talijanske strane...". Iz: I.J. Lederer, La Jugoslavia dalla conferenza di pace al trattato di Rapallo (Jugoslavija od mirovne konferencije do Rapallskog ugovora). Il Saggiatore, Milano 1966, str.82. Vidi Piccin, navedeno djelo.

(3) Badoglio Soninu, 3 decembra 1918, br.90, Najrezerviranije, li no. Arhiv Gab. 3687 (12/09/1918), ASME, Rim.

(4) << Projekt je bio podijeljen u dvije akcijske zone: jedna unutar teritorija pod talijanskom kontrolom, a druga izvan okupiranih teritorija. Za tu drugu zonu bio je koncipiran poseban plan:

"1. Upravo je u pripremi brojna ekipa vrlo inteligentnih agenta, dobro orijentiranih(...) Već su pronađene osobe prikladne da se prihvate upravljanja onim, što će seiniti u

Sloveniji, Hrvatskoj i Dalmaciji. Nadam se za koji dan da u isto saopiti i za Srbiju (...)

2. Tražim vezu sa dva glavna lista u Ljubljani (»Slovenski narod« i »Slovenec«) i sa tri glavna u Zagrebu (»Obzor«, »Hrvatska rije« i »Novosti«) u nadi da u nad njima izvršiti posao uvjeravanja.

3. Treži u vezu sa elementima, koji su nezadovoljni, istaknutim licima iz prethodnog režima"

Pretpostavljeni troškovi pomo i e sigurno d se potpunije razumiju dimenzije i doseg projekta. Treba naglasiti, kako je kler predstavljao najve u stavku troškova:

" - Specijalna ekipa bit e sastavljena od 300 agenata podijeljenih na 4 grupe. Može se predvidjeti prosje no minimalan trošak od 10.000 Lira po agentu (2 mjeseca rada). Ukupno minimum 2.000.000 lira.

- Štampa. Može se predvidjeti trošak od 150.00 lira po novini. Budu i da su najpovodljivije svega tri novine...trošak je 450.000 lira.

- Kler Lira 3.500.000.

- Vo e bivšeg režima... od 2 do 500.000 lira.

- Primjedba-Ve mi je poznato (...) da ujediniteljska propaganda, koju vrši Francuska, raspolaže s mnogo sredstava. To objašnjava broj agenata, koje namjervam uzeti" >> (u: G. Piccin, cit.)

(5) Poruka koju je uputio Gabriele d'Annunzio 8 maja 1920 jednom visokom oficiru talijanske vojske, cit. u: "La Jugoslavia ha reso i conti" (»Jugoslavija je položila ra u»), Dodatak XV Notiziario del Ministero della Guerra (u Vijestima Ministarstva rata) - Gabinetto Ufficio Propaganda prot. N.503471/43.6.41, Rim 29 aprila 1941-XIX.

(6) Za izvor i za širu diskusiju o jugoslavenskoj ideji i o njenoj promjnjivoj sre i, vidjeti: A. Martocchia, *Il prolungato "Ottantanove" della Jugoslavia* (Produžena Osamdesetideveta Jugoslavije), dokument prati multimedijaska edicija Akata Simpozija Target (Vicenza 2009:

http://www.cnj.it/24MARZO99/2009/TARGET/ATTI/dvd_target/docs/martocchia_opuscolo.pdf).

(7) O toj temi vidjeti: "La via dei conventi" (Put samostana), od P. Adriana i G. Cingolani (Mursia 2011); "Ante Pavelic - il duce croato", od M. Ferrara (KappaVu 2008); "Dittatore per caso", od E. Gobetti (L'Ancora del Mediterraneo 2001); "Il fascismo e gli ustascia - 1929-1941", od P. Juso (Gangemi 1998).

(8) "Conquiste, Rassegna mensile di politica cultura e critica", godina XI broj 4-5. Rim, SAEC, april-maj 1941-XIX.

(9) ak << Galeazzo Ciano, talijanski ministar vanjskih poslova i zet Mussolinija, zabilježio je u svojem dnevniku [ve] 28 aprila 1941 »...grabeži, plja ke, ubojstva su na dnevnom redu.>> Izvor: M.A. Rivelli, *L'arcivescovo Stepinac, altro che martire (Nadbiskup Stepinac, sve prije nego žrtva)*. U: "il manifesto" od 3 oktobra 1998. Vatikan je zaista bio, uz Italiju i Njema ku, tre i veliki sponzor bande ubojica Paveli a. Dana 17 maja hrvatskog Ducea, u pratnji 120 ustaša i to u uniformi, primio je u Rimu papa Pio XII. Krajem godine zagreba ki nadbiskup Alojz Stpinac , koji je prethodno sa drugim katoli kim vjerskim licima bio imenovan poslanikom u hrvatskom Parlamentu , primio je dužnost glavnog kapelana ustaških trupa, a kasnije je dobio i mnoge druge ustaške po asti i orlikovanja. Vatikan je i dan danas najve i sponzor te razbojni ke bande ubica: papa Wojtyla proglasio je blaženim Alojza Stepinca isti dan kada je Rivelli napisao polemi ki

lanak, 3 oktobra 1998.

(10) Izvor: F.Ph. Verna, Yugoslavia Under Italian Rule 1941-1943. Civil and Military Aspects of the Italian Occupation. University of California, 1985 (zahvaljujemo I. Serra za ukazivanje na taj tekst).

(11) Vidjeti: Gianfranco Piazzesi, La caverna dei sette ladri. Baldini&Castoldi 1996.

(12) E. Gobetti, Alleati del nemico. L'occupazione italiana in Jugoslavia (1941-1943). Laterza 2013.

(13) Vidjeti: B. Latas, Dokumenti o saradnji etnika sa osovinom (<http://www.znaci.net/00001/114.htm>); Aavv., The trial of Dragoljub-Draže Mihajlović. Stenographic record (Belgrade 1946: http://www.cnj.it/documentazione/varie_storia/Trial-indictment.pdf).

(14) O Ratlines, mrežama bijega nacifasističkih kriminalaca, vidjeti sva dokumentacija skupljena je na stranici <http://www.cnj.it/documentazione/ratlines2.htm>.

Prijevod: Jasna Tkalec